

Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen purkaminen

KHALL 05.12.2022 § 335
594/00.04.01/2022

Päijät-Hämeen maakuntahallitus on kokouksessaan 15.11.2022 päättänyt Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen purkamiseen liittyvistä toimenpiteistä. Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto käsittelee asian kokouksessaan 2.12.2022. Maakuntaliiton hallituksen kokouksen pöytäkirjaote § 148 on kokousasian liitteenä.

Jäsenkuntia pyydetään käsittelemään asia mahdollisimman pian omassa organisaatiossaan, tekemään päätös kuntayhtymäliikelaitoksen purkamisesta ja toimittamaan ote päätöksestä Päijät-Hämeen liiton toimistolle sähköpostiosoitteeseen toimisto@paijat-hame.fi.

Pelastustoimen yhteistoimintasopimus

Päijät-Hämeen liiton maakuntavaltuusto hyväksyi 18.11.2002 liiton puolesta Päijät-Hämeen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksen. Sopimusosapuolina olivat Heinolan, Lahden ja Orimattilan kaupungit sekä Artjärven, Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölan, Nastolan, Padasjoen ja Sysmän kunnat.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan alueellisen pelastustoimen hallinnosta vastaa Päijät-Hämeen liitto, jonka ylläpitämä Päijät-Hämeen pelastuslaitos vastaa pelastustoimilain 4 §:n mukaisten tehtävien hoitamisesta maakunnan alueella. Pelastustointa hoidetaan liikelaitoksena liiton hyväksymän Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen johtosäännön ja muiden liiton säännösten mukaisesti. Yhteistoimintasopimuksen mukainen pelastuslaitoksen toiminta alkoi 1.1.2004.

Maksuosuusperusteet muutettiin asukaslukuun perustuvaksi ja litin kunta lisättiin sopimusosapuoleksi yhteistoimintasopimukseen maakuntavaltuuston kokouksessa 3.12.2020.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus

Eduskunta on hyväksynyt sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait (EV 111/2021) ja presidentti Niinistö on vahvistanut ne 29.6.2021. Lait tulevat voimaan porrastetusti.

Laki pelastustoimen järjestämisestä 613/2021

Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) säädetään järjestämisvastuusta pelastustoimessa. Lain mukaan hyvinvointialue vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan.

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta 616/2021

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (616/2021) sisältää määräykset pelastustoimen käytössä olevan irtaimen omaisuuden (23 §), lomapalkkavelan (24 §), sopimusten ja vastuiden siirtymisestä hyvinvointialueelle (25 §) sekä omaisuusjärjestelyjä koskevista kirjauksista kunnan ja hyvinvointialueen kirjanpidossa (42 §).

Lain 23 §:n mukaan hyvinvointialueelle siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2023 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat.

Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueelle siirtyvästä irtaimistosta ei makseta kunnalle korvausta. Irtaimiston poistuminen katetaan kunnan peruspääomaa alentamalla 42 §:n mukaisesti.

Lain 24 §:n mukaan hyvinvointialueelle siirtyy 1 päivänä tammikuuta 2023 kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen sekä opiskeluhuollon henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka.

Uudistuksen valmistelun yhteydessä on linjattu, että kunnat eivät erikseen maksa hyvinvointialueille vuoden vaihteessa 2022–2023 erääntyvää lomapalkkavelkaa. Hyvinvointialueet vastaavat lomapalkasta ja vastuu sisältyy hyvinvointialueille siirtyvään rahoitukseen. Pelastuslaitoksen lomapalkkavelkaa ei makseta, vaan velka lisätään omaan pääomaan.

Lain 25 §:n mukaan hyvinvointialueelle siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2023, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sovi. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, kunta tekee 26 §:ssä tarkoitetussa selvityksessä esityksen sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Edellä 1 momentissa säädetyistä poiketen hyvinvointialueelle eivät kuitenkaan, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sovi, siirry: 1) sellaiset toimitilaa koskevat sopimukset, joissa kunta on sitoutunut osoittamaan ostajan tai lunastamaan toimitilan omistukseensa sopimuskauden päätyttyä; 2) vahingonkorvausvastuut tai muut sopimuksen päättämisestä seuraavat vastuut sellaisista sopimuksista, jotka kunta tekee tämän lain vahvistamisen jälkeen, mutta ennen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymistä hyvinvointialueelle.

Jos kunta on toiminut ennen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtoa joko voimassa olevan lainsäädännön tai kuntaa sitovan sopimuksen vastaisesti, kunta vastaa tästä aiheutuvista seuraamuksista.

Lain 42 §:n mukaan edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueisiin kirjataan kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan, jollei kunta toisin päättä. Hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka kirjataan peruspääomaan. Hyvinvointialueella omaisuuden ja velkojen siirto kirjataan asianomaisiin omaisuus- ja velkaeriin sekä peruspääomaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut siirrot kirjataan kunnan tilinpäätöksen mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän pykälän soveltamisesta.

Valmistelija

Hallinnon asiantuntija livari Käkelä
puh. 044 778 0226, sähköposti: etunimi.sukunimi(a)asikkala.fi

Esittelijä

Kunnanjohtaja Ikola-Norrbacka Rinna

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se päättää:

1. merkitä tiedoksi hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvän lainsäädännön aiheuttamat seuraavat toimenpiteet:
 - pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukainen pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023,
 - pelastuslaitoksen kuntayhtymäliikelaitoksen irtain omaisuus, lomapalkkavelka, sopimukset ja vastuut siirtyvät hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain mukaisesti ja
 - pelastuslaitoksen kuntayhtymäliikelaitokseen ennen 1.1.2023 kohdistuvat saatavat, velat, rahoitusarvopaperit ja rahat/pankkisaamiset jäävät luovuttavalle organisaatiolle sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain mukaisesti.
2. hyväksyä Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen purkamisen 1.1.2023 lukien ja
3. edellyttää, että Päijät-Hämeen liitto tekee loppuselvityksen kuntayhtymäliikelaitoksen nettovarallisuudesta, kun vuoden 2022 tilinpäätös on valmistunut ja palauttaa kunnille loppuselvityksen ylijäämän tai laskuttaa alijäämän kunnilta yhteistoimintasopimuksessa sovitun mukaisesti.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.